

Brüsszel, 2022.3.30.
COM(2022) 140 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A
TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A
RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK**

A fenntartható termékek normává tételéről

1. BEVEZETÉS

Az elmúlt évek súlyos válságai és gazdasági sokkhatásai az EU gazdaságának és társadalmának minden szegmensét érintették. A legutóbbi és legkeserűbb esemény ebben a sorozatban – a könyörtelen és provokáció nélkül indított orosz támadás Ukrajna ellen – különbözik a világjárványtól és a helyreállítástól, illetve az éghajlati és biológiai sokféleséggel kapcsolatos válságra való egyre sürgetőbb válaszadás igényétől. Az ennek nyomán kialakult geopolitikai helyzet újból próbára teszi az embereket és a vállalkozásokat Európában és azon túl is, egy olyan időszakban, amikor az Európai Unió, Ukrajna és általában a világ a hatékonyabb újjáépítésben reménykedett.

Ugyanakkor ezek a válságok sok közös vonást mutatnak, és arra kényszerítenek minket, hogy megkérdőjelezzük a feltételezéseket, újragondoljuk gazdasági modellünket, és energiarendszerünk átalakításán tevékenykedjünk. Ismét szembesültünk saját függőségeinkkel, és azokkal a sebezhető pontokkal, amelyek az ellátás biztonsága tekintetében a háztartások pénzügyi megterheléséhez és azon vállalkozásokat érő sokkhatáshoz vezetnek, amelyek napi működése és hosszú távú túlélése veszélyben van.

Ennek szellemében meg kell vizsgálnunk, hogyan növelhetjük polgáraink jólétét és biztosíthatjuk a fenntartható növekedést azáltal, hogy hatékonyabban használjuk fel a napi szinten használt termékeket alkotó erőforrásokat és anyagokat, és fejlesztjük magukat a termékeket. Kevesebb energiát fogyasztó termékek előállításával, hatékonyabb és hosszabb ideig történő felhasználással, az elsődleges nyersanyagok helyett újrafeldolgozott anyagokra támaszkodva, az élenjáró körforgásos gazdasági modellek elterjesztésével gazdasági növekedésünket elválaszthatjuk a természeti erőforrások felhasználásától és a környezetkárosodástól. A harmonizált megközelítés uniós szintű előmozdításával fokozhatjuk a versenyképességet, új üzleti lehetőségeket és munkahelyeket teremthetünk, és az európai zöld megállapodás¹ fenntartható növekedési programjával összhangban elősegíthetjük az egységes piac környezetbarátabbá tételét, lehetővé tehetjük a fogyasztók számára a költségmegtakarítást, és az uniós gazdaságot ellenállóbbá tehetjük az integrált globális értékláncokat érő zavaró hatásokkal szemben. Ráadásul ez döntően hozzá fog járulni a klímasemlegesség 2050-ig történő eléréséhez, a biológiai sokféleség csökkenésének megállításához és szennyezőanyag-mentességi célkitűzésünk megvalósításához.

Bár az elmúlt években előrelépés történt, a fogyasztás környezeti hatásai még mindig kívül esnek az emberiség biztonságos cselekvési mozgásterén, mivel az EU-ban többféleképpen lépjük túl bolygónk tűrőképességének határait². Világviszonylatban az üvegházhatásúgáz-kibocsátás fele és a biológiai sokféleség csökkenésének 90 %-a az elsődleges nyersanyagok³ kitermelésének és feldolgozásának tulajdonítható, míg gazdaságunk még mindig uralkodó → kitermelés → előállítás → ártalmatlanítás lineáris modellje jelentős erőforrás-pazarláshoz vezet. Ahhoz, hogy az EU sikeresen átálljon az erőforrás-hatékony, klímasemleges és szennyezésmentes körforgásos gazdaságra, és csökkenteni tudja energia- és erőforrás-függőségét, sürgősen új megközelítésre van

---

¹ COM(2019) 640 final.

² Sala, S et al. (2020): Environmental sustainability of European production and consumption assessed against planetary boundaries (Az európai termelés és fogyasztás környezeti fenntarthatósága bolygónk tűrőképességének határai alapján értékelve), *Journal of environmental management*, 269, 110686.

³ Az ENSZ Nemzetközi Erőforrás Testületének erőforrásokra vonatkozó globális kilátásokról szóló 2019. évi jelentése – Természeti erőforrások az elképzelt jövőnkben. <https://www.resourcepanel.org/reports/global-resources-outlook>

szükségünk a termékek tervezésének, előállításának és felhasználásának módjával kapcsolatban. Az EU ezt a megközelítést nemzetközi szinten is előmozdítja, erősítve ezzel a globális értékláncok fenntarthatóságát és rezilienciáját.

Az e közleményben bemutatott, a fenntartható termékekre vonatkozó, egymással összefüggő kezdeményezésekből álló mai csomag célja, hogy a már megtett lépésekre építve ezt az új megközelítést jelentősen közelebb hozza a valósághoz. Az EU bizonyos termékekre vagy ágazatokra, például az energiafogyasztást befolyásoló termékekre, a csomagolásra és a vegyi anyagokra vonatkozóan már megállapított környezetvédelmi minimumkövetelményeket. Ezek a követelmények hozzájárultak az EU környezeti és éghajlati lábnyomának jelentős csökkenéséhez, beleértve az energiafogyasztást is. A környezettudatos tervezésre és az energiahatékonysági címkézésre vonatkozó jelenlegi uniós szabályok halmozott hatása például azt jelenti, hogy a fókuszban lévő termékek esetében az éves energiafogyasztás Lengyelország energiafogyasztásához képest 10 %-kal alacsonyabb⁴, ami csökkenti a – többek között Oroszországból importált – fosszilis tüzelőanyagoktól való függőségünket. Mindazonáltal a meglévő szabályok az EU-ban forgalmazott áruknak csak korlátozott részére terjednek ki, nem ösztönzik szisztematikusan a körforgásos jellegű, és számos olyan móddal sem foglalkoznak, ahogyan a termékek életciklusuk során hatást gyakorolnak az éghajlatra és a környezetre. Emellett még mindig jelentős lehetőségek rejlenek az energiafogyasztást befolyásoló termékek energiafelhasználásának csökkentésére.

Ezzel magyarázható, hogy a mai csomag a **fenntartható termékek környezettudatos tervezéséről szóló rendeletre**⁵ irányuló javaslatra összpontosít. Mivel a terméktervezés a teljes életciklusra gyakorolt környezeti hatást akár 80 %-ban is meghatározhatja⁶, a javaslat kiterjeszti a környezettudatos tervezésre vonatkozó keret hatályát a termékek lehető legszélesebb körére. Nemcsak az energiahatékonyságra, hanem a körforgásos jellegre, valamint a termékek környezeti és éghajlati lábnyomának általános csökkentésére vonatkozó minimumkritériumok meghatározását is előirányozza. Az új keret hatálybalépéséig a környezettudatos tervezésről szóló jelenlegi irányelv továbbra is előmozdítja az energiahatékonyság és a körforgásos jelleg javítását. E célból a Bizottság az új javaslattal együtt elfogadja a **környezettudatos tervezésre és az energiahatékonysági címkézésre vonatkozó, 2022–2024 közötti időszakra szóló munkatervet**, amely az energiafogyasztást befolyásoló új termékekre is kiterjed, valamint aktualizálja és növeli a már szabályozott termékekre vonatkozó ambíciókat.

Ennek támogatása céljából a csomag részeként célzott ágazati kezdeményezéseket – a **fenntartható és körforgásos textiltermékekre vonatkozó uniós stratégiát**⁷ és az **építési termékekről szóló rendelet felülvizsgálatát**⁸ – terjesztene elő e két kiemelt termékcsoporthoz, amelyek jelentős hatást gyakorolnak a környezetre és az éghajlatra. Annak szellemében, hogy a fogyasztók továbbra is aktív támogatói legyenek az átállásnak, a Bizottság jogalkotási **javaslatot is előterjeszt a fogyasztók zöld**

---

⁴ A „szabályozás nélküli forgatókönyvhöz” képest, ahol a környezettudatos tervezésre vonatkozó szabályok nem lennének érvényben. A környezettudatos tervezés hatását áttekintő számviteli jelentés, 2020.

⁵ [COM\(2022\) 142.](#)

⁶ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/4d42d597-4f92-4498-8e1d-857cc157e6db>

⁷ [COM\(2022\) 141.](#)

⁸ [COM\(2022\) 144.](#)

átállásban való szerepének erősítésére⁹, amely célzott módosításokat vezet be a horizontális uniós fogyasztóvédelmi jog szükséges „zöldítésére”.

Azáltal, hogy közös megközelítést alkalmazunk a termékekre vonatkozóan az EU-ban, javaslataink segítenek egyenlő versenyfeltételeket teremteni az egységes piacon működő vállalatok számára, és az EU-t szabványalkotóvá tenni a fenntartható termékek területén. Annak érdekében, hogy a fenntarthatóbb termékekre való áttérés az átállás költségeit és kihívásait enyhítő módon valósuljon meg, a termékcsoportok kiválasztása és a termékspecifikus szabályok meghatározása egy inkluzív együttműködési folyamat során hosszú távú tervezés, valamint szigorú hatásvizsgálatok tárgyát fogja képezni, többek között a fogyasztók számára való megfizethetőség, valamint a versenyképességre és az adminisztratív terhekre gyakorolt hatások tekintetében.

Számos tagállam már megkezdte saját termékei környezeti fenntarthatósági követelményeinek meghatározását¹⁰, és a polgárok egyre gyakrabban kérik tőlük a gyors továbbhaladást. Ez azt a kockázatot rejti magában, hogy az eltérő nemzeti szabályok miatt az egységes piac széttöredezik, bonyolítja és növelve az üzleti tevékenységek költségeit. A harmonizált uniós szabályok elkerülik az ilyen piaci torzulásokat, jelentősen bővítik a környezeti szempontból fenntartható termékek piacát, és végső soron csökkentik az EU-ban működő vállalkozások megfelelési költségeit és adminisztratív terheit.

Számos egyéb költségmegtakarítási lehetőség is kínálkozik a vállalkozások számára, tekintettel az elsődleges természeti erőforrások egyre szűkösebbé válására, a nyersanyagellátással kapcsolatos kihívásokra és azok áringadozására. Az üzleti modellek, a termelési folyamatok és a termékek újratervezése, a termékek élettartamának meghosszabbítása vagy felhasználásuk optimalizálása, valamint a másodlagos nyersanyagok jól működő piacán való részvétel révén a vállalkozások jelentősen csökkenthetik anyag-, energia- és hulladékgazdálkodási költségeiket, és javíthatják rezilienciájukat. A szociális gazdasági szervezetek úttörő szerepet játszottak a körforgásos gazdasági tevékenységek – például elektronikai és textiltermék-újrahasznosítás, újrafelhasználható fogyasztási cikkek, javítási és újragyártási tevékenységek – kialakításában és kiterjesztésében¹¹. Az új digitális megoldások is hatalmas lehetőségeket nyitnak meg az energiahatékonyságot, a körforgásos jelleget és a szélesebb körű környezeti fenntarthatóságot célzó üzleti modellek újratervezésére.

A számos ipari ökoszisztémában élenjáró vállalatok már magukévá tették ezt az átállást.

A termékek környezeti fenntarthatóságára vonatkozó egyértelmű és harmonizált szabályozási keret megteremtí az ahhoz szükséges feltételeket, hogy ez a megközelítés általánossá váljon, és az uniós piacokon vásárló és értékesítő vállalatokat a körforgásos üzleti modellekbe és a jövő termékeibe való innovációra és beruházásra ösztönözze.

Mindez jelentősen bővítené az uniós fogyasztók rendelkezésére álló, környezeti szempontból fenntartható termékek körét, és ezek a termékek általánossá válnának. Az

---

⁹ [COM\(2022\) 143](#).

¹⁰ Lásd az SWD(2022) 82 dokumentum 7. mellékletét.

¹¹ Az OECD szakpolitikai tájékoztatója: *Making the most of the social economy's contribution to the circular economy (A szociális gazdaság körforgásos gazdasághoz való hozzájárulásának maximális kihasználása)*, 2022, <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/be4e83a2-735a-11ec-9136-01aa75ed71a1/language-hu>

ilyen termékek piaci részesedése ma még korlátozott, ami szintén befolyásolja elérhetőségüket és a fogyasztók számára való megfizethetőségüket. Az uniós tapasztalatok azonban már rámutattak arra, hogy a környezettudatos tervezés – kiterjesztve – jelentős költségmegtakarítást eredményez. Csak 2021-ben az energiafogyasztást befolyásoló termékek környezettudatos tervezésére vonatkozó meglévő követelmények 120 milliárd EUR összegű megtakarítást jelentettek a fogyasztók számára, még akkor is, ha beleszámítjuk a beszerzési költségeket¹². Sokkal több megtakarítás érhető el, ha orvosoljuk azt a problémát, hogy a fogyasztók rövid élettartamú és nem javítható termékekkel szembesülnek, vagy nem férnek hozzá a körforgásos üzleti modellekhez. Mindezt a fogyasztók megfelelő tájékoztatásával és a zöldrefestéssel szembeni védelem biztosításával ötvözve az EU érdemben felhatalmazná fogyasztóit a zöld átállásra, és a fenntartható termékeket normává tenné, és a világ többi részét ezek követésére ösztönözné.

A fenntartható termékek normává tétele a reziliensebb egységes piacon

A körforgásos gazdaságról szóló csomag kezdeményezéseinek áttekintése

2. TÖREKVÉSÜNK: A FENNTARTHATÓ TERMÉKEK NORMÁVÁ TÉTELE

Fenntarthatóbb, körforgásos és energiahatékonyabb termékek tervezése

A javasolt fenntartható termékek környezettudatos tervezéséről szóló rendelet (Ecodesign for Sustainable Products Regulation, a továbbiakban: ESPR) a környezeti szempontból fenntarthatóbb és körforgásos termékekre vonatkozó bizottsági

¹² A környezettudatos tervezésre és az energiahatékonysági címkézésre vonatkozó munkaterv (2022–2024).

megközelítés sarokköve. Létrehozza az egyes termékkategóriákra vonatkozó **környezettudatos tervezési követelmények meghatározásának keretét** azok körforgásos jellegének, energiahatékonyságának és egyéb környezeti fenntarthatósági szempontjainak jelentős javítása céljából. A rendelet az energiafogyasztást befolyásoló termékek tekintetében a környezettudatos tervezésről szóló irányelv igazolt hatékonyságára épít, és lehetővé teszi a környezettudatos tervezésre és a tájékoztatási minimumkövetelmények meghatározását az uniós piacon forgalomba hozott fizikai áruk szinte valamennyi kategóriája tekintetében¹³. Az elegendő közös jellemzővel rendelkező termékcsoportok esetében horizontális szabályok állapíthatók meg.

Ezek a környezettudatos tervezési követelmények az érintett termékcsoportok sajátos jellemzőihez igazodnak. Azonosításuk és fejlesztésük figyelembe veszi a jobb erőforrás- és energiahatékonyság megvalósításában rejlő javítási és relatív hatékonyságot, biztosítva a termékek hosszabb élettartamát és maximalizálva az anyagokban rejlő értéket a szennyezés, valamint a termékek éghajlatra és környezetre gyakorolt általános hatásának csökkentésével. A környezettudatos tervezésre vonatkozó követelmények – a szabályozandó termékkategóriáknak megfelelően – a következőkre terjednek ki:

- a termék tartóssága, megbízhatósága, újrafelhasználhatósága, korszerűsíthetősége, javíthatósága, egyszerű karbantartása és felújítása,
- a termékek és anyagok körforgását gátló anyagok jelenlétének korlátozása,
- a termékek energiafelhasználása vagy energiahatékonysága,
- a termékek erőforrás-felhasználása vagy -hatékonysága,
- a termékek minimális újrafeldolgozott tartalma,
- a termékek és anyagok egyszerű szétszerelése, újragyártása és újrafeldolgozása,
- a termékek teljes életciklusra gyakorolt környezeti hatása, beleértve a széndioxid- és környezeti lábnyomukat is,
- a hulladék – többek között a csomagolási hulladék – keletkezésének megelőzése és mennyiségének csökkentése.

A vállalkozások és a fogyasztók támogatása a megalapozottabb döntések meghozatalában

A termékek előállításának módjára vonatkozó követelmények meghatározása mellett az ESPR is keretet biztosít **a termékek környezeti fenntarthatóságával kapcsolatos tájékoztatási követelmények meghatározásához**. Az érintett terméktől függően ez magában foglalhatja az energiafelhasználásra, az újrafeldolgozott tartalomra, az aggodalomra okot adó anyagok jelenlétére, a tartósságra, a javíthatóságra, többek között a javíthatósági pontszámra, a tartalék alkatrészek rendelkezésre állására és az újrafeldolgozhatóságra vonatkozó információkat.

Az ESPR hatálya alá tartozó valamennyi termék esetében a digitális termékűtlévél lesz a norma, lehetővé téve a termékek címkézését, azonosítását, valamint a körforgásos jellegük és fenntarthatóságuk szempontjából releváns adatokhoz való kapcsolását. A

---

¹³ Néhány figyelemre méltó kivétellel, mint például az általános élelmiszerjogban (178/2002/EK rendelet) meghatározott élelmiszerek és takarmányok.

környezeti fenntarthatóságra vonatkozó adatok e megközelítésének úttörővé tétele az ESPR által szabályozott termékeken és követelményeken túlmutató szélesebb körű önkéntes adatmegosztást is előkészítheti. Ezen túlmenően a termékútlevelek más uniós jogszabályok értelmében felhasználhatók az érintett termékcsoporthoz vonatkozó egyéb fenntarthatósági szempontokról szóló tájékoztatásra.

A termékek környezeti fenntarthatóságára vonatkozó információk strukturálása és digitális termékútlevelek révén történő továbbítása segíteni fogja a vállalkozásokat az értéklánc mentén a gyártóktól, az importőröktől és a forgalmazóktól a kereskedőig, a javítóig, az újragyártóig és az újrafeldolgozóig, hogy hozzáférjenek a munkájuk során értékes információkhoz a környezeti teljesítmény javítása, a termékek élettartamának meghosszabbítása, a hatékonyság növelése és a másodlagos nyersanyagok felhasználásának fokozása érdekében, ezáltal csökkentve az elsődleges természeti erőforrások iránti igényt, a költségeket és a stratégiai függőségeket. Ez a vegyi anyagokra vonatkozó fenntarthatósági stratégia¹⁴ keretében tett kötelezettségvállalásoknak megfelelően és hozzájárulva az EU szennyezőanyag-mentességi célkitűzéséhez segíteni fogja az aggodalomra okot adó anyagok jelenlétének nyomon követését az anyagok és termékek teljes életciklusa során. A digitális termékútlevelek azt is lehetővé tehetik a fogyasztók számára, hogy megalapozottabb döntéseket hozzanak, javítsák a közérdeklődésre számot tartó szervezetek átláthatóságát, és segítsék a nemzeti hatóságokat végrehajtási és felügyeleti munkájukban.

Az ESPR azt is lehetővé teszi az EU számára, hogy **címkézési követelményeket** állapítson meg, például a termékek javíthatóságára vonatkozóan. Az új uniós energiacímkék kiegészítő információk révén a körforgásos jellegre vonatkozó szempontokat – például javítási pontszámot – fognak tartalmazni. Más termékek esetében az új ESPR-címke ilyen információkat fog tartalmazni. Egyes termékeken mind az uniós energiacímkét, mind az ESPR-címkét fel lehet tüntetni, amennyiben bizonyítható, hogy ez hatékonyabb lesz a fogyasztók számára, és kevesebb terhet ró az iparágakra. Amint azt az uniós energiacímke¹⁵ is mutatja, a kulcsfontosságú információk vásárláskor történő kötelező megadása hatékony módja lehet a termékek környezeti teljesítményének releváns szempontjairól való tájékoztatásnak, különösen akkor, ha lehetővé teszi az adott kategóriába tartozó termékek egyszerű összehasonlítását.

Az ESPR szerinti termékspecifikus szabályok kidolgozásával párhuzamosan és azzal szinergiában a Bizottság azon fog munkálkodni, hogy felülvizsgálja a termékspecifikus kritériumokat, vagy új kritériumokat állapítson meg az **uniós ökocímke** vonatkozásában. Ez egy jól ismert és megbízható címke, amely az EU egész területén 30 éve ismeri el és tanúsítja a magas környezetvédelmi teljesítményt nyújtó termékeket.

Az eladatlan fogyasztási cikkek megsemmisítésének leállítása

A javasolt ESPR intézkedéseket irányoz elő az **eladatlan fogyasztási cikkek megsemmisítésének megelőzésére és leállítására**. Első lépésként azoknak a nagyvállalatoknak, amelyek eladatlan termékeket selejteznek le, nyilvánosságra kell hozniuk az általuk évente lesejtezett termékek mennyiségét, meg kell indokolniuk a lesejtezett mennyiségeket, és a hulladékhierarchiával összhangban tájékoztatást kell adniuk az újrafelhasználásra, újragyártásra, újrafeldolgozásra, energetikai hasznosításra

---

¹⁴ COM(2020) 667 final.

¹⁵ (EU) 2017/1369 rendelet.

és ártalmatlanításra küldött leselejtezett termékek mennyiségéről. A rendelet – a szabályozandó termékkategóriáktól függően – az el nem adott termékek megsemmisítésének teljes betiltására is lehetőséget biztosít.

Fenntarthatóbb termékek népszerűsítése és beszerzése

Míg a termékek környezettudatos tervezésére vonatkozó teljesítmény- és tájékoztatási követelmények lehetővé teszik a vállalkozások és a fogyasztók számára, hogy környezeti szempontból fenntarthatóbb termékeket válasszanak, a tagállamok ösztönzői és közbeszerzései nagyobb szerepet játszhatnak. A Bizottság már számos zöld közbeszerzési kritériumot dolgozott ki, de hatásuk továbbra is korlátozott, mivel alkalmazásuk jelenleg önkéntes. Ennélfogva az ESPR célja a közkiadások súlyának növelése a környezeti szempontból fenntarthatóbb termékek iránti kereslet növelése érdekében azáltal, hogy **kötelező kritériumokat** határoz meg e termékek **közbeszerzésére** vonatkozóan, adott esetben a meglévő önkéntesen elfogadott kritériumokra támaszkodva. Ez azt jelenti, hogy az ajánlatkérő szervezeteknek zöld közbeszerzési kritériumokat kellene alkalmazniuk bizonyos termékcsoportok beszerzéséhez. Emellett a **tagállamok által nyújtott ösztönzők** az érintett termékekre vonatkozó környezeti fenntarthatósági követelmények révén is hasznosíthatók.

3. A FENNTARTHATÓ TERMÉKEK ÁGAZATKÖZI MEGKÖZELÍTÉSE

Az ESPR-t úgy alakították ki, hogy **koherens legyen, és összhangban legyen a meglévő és jövőbeli ágazati jogszabályokkal és szakpolitikákkal**. A keret létrehozása után a termékekre vonatkozó követelményeket többéves munkaterveket követve vezetik be. Ez lehetővé teszi a Bizottság számára annak alapos értékelését, hogy hol van leginkább szükség szabályozási intézkedésre.

Amennyiben az uniós jogszabályok már kielégítő szinten rögzítik a környezeti fenntarthatóságra vonatkozó követelményeket, az ESPR nem jut szerephez. Ezzel szemben azokon a területeken, ahol ezek a követelmények hiányoznak, de magas a körforgásos jellegben, az energia- és erőforrás-hatékonyságban rejlő potenciál, valamint az általános éghajlati és környezeti hatások csökkentésének lehetősége, és cselekvésre van szükség, az ESPR lép érvénybe. Az ESPR szerinti intézkedéseket célzott hatásvizsgálatok kísérik az arányosság, a nemzetközi dimenzió és a harmadik országokra gyakorolt hatás megfelelő figyelembevételével, valamint az egyéb uniós jogszabályokkal való összhang biztosítása érdekében.

Három különböző helyzet illusztrálja, hogy a javasolt ESPR-t úgy alakították ki, hogy a zöld átállás felgyorsítása érdekében ágazati jogalkotási és szakpolitikai kezdeményezésekkel működjön együtt.

Új uniós termékspecifikus szabályok létrehozása: textiltermékek (példa)

Azon termékek esetében, ahol nem rögzíti külön uniós jogszabály a környezeti fenntarthatóságra vonatkozó kötelező követelményeket, az ESPR lesz az uniós szabályok meghatározásának jogi kerete. Ez érvényes a **textiltermékek és lábbelik** esetében. Noha ezekre a termékekre jelenleg bizonyos termékkövetelmények vonatkoznak, például a

vegyi anyagokra¹⁶ és a címkézésre¹⁷, nincsenek meghatározva konkrét követelmények a körforgásos jellegre, például a tartósságra, a javíthatóságra, az újrafeldolgozhatóságra és az újrafeldolgozott tartalomra vonatkozóan.

Az ESPR elfogadását és hatálybalépését követően, a hatásvizsgálat függvényében ezt a szabályozási hézagot a textiltermékek környezettudatos tervezésére vonatkozó teljesítménykövetelményeket, a tájékoztatási követelményeket és a digitális termékútlevelet meghatározó másodlagos jogszabályok fogják pótolni. A textiltermékek címkézésének célzott módosításait is mérlegelni fogják a textiltermékek címkézéséről szóló rendelet keretében¹⁸. A textíliákon kívül – ugyanezt a logikát követve – az ESPR első munkatervében más kiemelt termékeket is meghatároznak (lásd a 4. szakaszt).

Emellett a **fenntartható és körforgásos textiltermékekre vonatkozó uniós stratégia**, amelyet a Bizottság e csomag részeként fogad el, az ESPR-en túlmutató átfogó intézkedéscsomagot tartalmaz. A cél az ágazat átalakítása és nem csupán a textiltermékek tervezésének megváltoztatása, hanem a körforgásos üzleti modellek ösztönzése és a textilhulladék csökkentése is, összhangban a fogyasztók számára való megfizethetőség és az üzleti versenyképesség biztosításának szükségességével, és teljes mértékben figyelembe véve azt. Ez egyben a textilipari ökoszisztéma átállási pályája közös kialakítási folyamatának elindítását is jelzi.

A meglévő termékspecifikus uniós szabályok kiegészítése: építési termékek, elemek/akkumulátorok, csomagolás és vegyi anyagok (példa)

Tekintettel az ESPR széles alkalmazási körére, a hatálya alá tartozó egyes termékekre külön termékspecifikus jogszabályok is vonatkoznak majd. Az említett termékek esetében az ESPR általános elvként csak akkor avatkozik be, ha a termékek környezeti fenntarthatósági dimenzióit más eszközök nem tudják teljes mértékben és megfelelően kezelni. Ez koherensebbé tenné az egyes termékekre vonatkozó uniós szabályokat, és nem róna adminisztratív terheket a vállalkozásokra a különböző uniós jogszabályokban meghatározott követelmények teljesítése céljából. Ugyanakkor a szükséges konzultációkat és hatásvizsgálatokat követően egyedi körülmények indokolhatják, hogy az ESPR keretében is célzott intézkedések szülessenek. Ennek akkor lehet értelme, ha a termék egy másik termék (pl. elem/akkumulátor) része, szorosan kapcsolódik ahhoz (pl. csomagolás), vagy ha egy termékcsoportha környezeti fenntarthatósági követelményeket állapítanak meg.

Jóllehet az **építési termékek** az ESPR hatálya alá tartoznak, tekintettel arra, hogy kezelni kell a környezeti és strukturális teljesítményük közötti szoros kapcsolatot – többek között az egészség és a biztonság figyelembevételével –, indokolt környezeti fenntarthatósági követelményeket megállapítani az építési termékekről szóló felülvizsgált rendeletben, amelyet e **fenntartható termékekre vonatkozó csomag részeként** fogadtak el. Az energiafogyasztást befolyásoló építési termékek esetében azonban a fenntarthatósági szempontokkal elsősorban az ESPR foglalkozik majd, mivel ezeket a környezettudatos tervezésről szóló hatályos irányelv már szabályozza. Az építési termékekről szóló

---

¹⁶ A vegyi anyagok regisztrálásáról, értékeléséről, engedélyezéséről és korlátozásáról szóló, 2006. december 18-i 1907/2006/EK (REACH) rendelet, valamint a veszélyes anyagok elektromos és elektronikus berendezésekben való alkalmazásának korlátozásáról szóló, 2011. június 8-i 2011/65/EU (RoHS) irányelv.

¹⁷ 1007/2011/EU rendelet.

¹⁸ 1007/2011/EU rendelet.

felülvizsgált rendelet azonban szükség esetén kiegészítő jelleggel is szerephez juthat. A két javasolt rendelet olyan rendelkezéseket tartalmaz, amelyek a szabályok kidolgozása és végrehajtása során fenntartják a szoros jogharmonizációt.

Az **elemekre/akkumulátorokra** vonatkozó fenntarthatósági követelményekkel elsősorban az elemekről/akkumulátorokról szóló rendeletjavaslat foglalkozik majd¹⁹. Amennyiben további konkrét fenntarthatósági követelmények meghatározására van szükség, például az elemek/akkumulátorok más termékekben való konkrét alkalmazásai tekintetében, az ESPR kiegészítő szempontokra is kiterjedhet.

Ami a **csomagolást** illeti, az uniós piacon engedélyezett csomagolásra vonatkozó alapvető követelményeket a csomagolásról és a csomagolási hulladékról szóló irányelv²⁰ (a továbbiakban: PPWD) határozza meg, amely jelenleg felülvizsgálat alatt áll. Mivel azonban a csomagolás a termékkategóriától függően jelentős eltéréseket mutat, a termékspecifikus ESPR-szabályok kidolgozása során az egyik legfontosabb szempontnak kell lennie. Az irányelvnek célzottabb szabályokkal kell kiegészítenie a PPWD-ben meghatározott alapvető követelményeket.

A **vegyi anyagok** tekintetében az ESPR illetékességi területe egyértelműen meg van határozva: a termék környezeti teljesítményének a termék életciklusa során történő javításával összefüggő okokból intézkedéseket hozhat a vegyi anyagok termékekben való jelenlétének korlátozására. Ez kiegészítheti a vegyi anyagokra vonatkozó hatályos jogszabályokat, például a REACH-rendeletet²¹, amelynek elsődleges célja a kémiai biztonság biztosítása, vagy a RoHS-irányelvet²², amely csak az elektromos és elektronikus berendezésekre vonatkozik.

A környezettudatos tervezésről szóló jelenlegi irányelv szerinti új uniós szabályok: fogyasztói elektronikus eszközök (példa)

Az elektronika a leggyorsabban növekvő hulladékáramunk. A felhasználók számára csalódás, hogy eszközeik milyen gyorsan eltörnek, elavulttá válnak, illetve többé nem frissíthetők vagy javíthatók. Emellett az EU-ban csak kevés olyan összetevőt vagy anyagot nyerünk vissza – beleértve a kritikus alkatrészeket²³ is – amelyeket ismét fel lehetne használni új termékek előállításához. Ezzel összefüggésben a Bizottság az okostelefonok, táblagépek és laptopok környezettudatos tervezésére vonatkozó új intézkedéseken dolgozik, amelyeket a környezettudatos tervezésről szóló hatályos irányelv szerinti munkatervben meghatározottak szerint kell elfogadni. Az energiahatékonyság mellett és mielőtt az új ESPR a meglévő keretrendszer helyébe lép, az intézkedések a körforgásos jelleg szempontjából a környezettudatos tervezés egyéb kulcsfontosságú szempontjaira is kiterjednek, nevezetesen a tartósságra, a javíthatóságra és az újrafeldolgozhatóságra. Ugyanebben az összefüggésben folyamatban van a külső tápegységek környezettudatos tervezésére vonatkozó szabályok felülvizsgálata, főként az interoperabilitásra és a körforgásos gazdaságra vonatkozó követelmények tekintetében, a

---

¹⁹ COM(2020) 798 final.

²⁰ 94/62/EK irányelv.

²¹ 1907/2006/EK rendelet és 2011/65/EU irányelv.

²² 2011/65/EU irányelv.

²³ A kritikus nyersanyagok egyrészt rendkívül fontosak az Unió számára, másrészt viszont beszerzésük magas kockázattal jár. Lásd még: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/d1be1b43-e18f-11e8-b690-01aa75ed71a1>

rádióberendezésekről szóló irányelv felülvizsgálataként nemrégiben elfogadott, egységes töltőkre vonatkozó kezdeményezés kiegészítéseként²⁴.

A környezettudatos tervezésre vonatkozó követelmények kidolgozása mellett a Bizottság megkezdte a veszélyes anyagok elektromos és elektronikus berendezésekben való alkalmazásának korlátozásáról uniós szabályok, azaz a RoHS-irányelv²⁵ felülvizsgálatát is annak biztosítására, hogy az irányelv a leghatékonyabb és legeredményesebb módon teljesítse célkitűzéseit²⁶. A Bizottság azt is vizsgálja, hogyan lehetne ösztönözni az otthon tárolt kis méretű elektronikus eszközök, például a régi mobiltelefonok, táblagépek és töltők visszavételét és visszaküldését. A cél az élettartam meghosszabbítása és e termékek begyűjtésének javítása, ezáltal a körforgásos üzleti modelleket is ösztönözve.

4. A KÖRNYEZETTUDATOS TERVEZÉS MÓDSZERE: TERVEZÉS, KONZULTÁCIÓ, KÖZÖS ALKOTÁS

A környezettudatos tervezésre és az energiahatékonysági címkézésre vonatkozó uniós szakpolitikák már most is rendkívül hatékonyak az energiahatékonyság megvalósításában. Megtakarításokat eredményeznek a fogyasztók számára, csökkentik a fosszilis energia behozatalától való függőségünket és a kibocsátást. Az elmúlt évtizedben mintegy 30, energiafogyasztást befolyásoló termékcsoportha állapítottak meg szabályokat²⁷. A környezettudatos tervezésről szóló irányelv szerinti egyértelmű rangsorolás, eredményesség és hatékonyság biztosítása szempontjából központi szerepet játszott a **többéves munkaterv** elfogadása révén történő gondos célkiválasztás. Ez a kiemelt termékek azonosításának szilárd és robusztus megközelítése alapján az ESPR keretében is folytatódni fog.

Az ESPR-keretre való zökkenőmentes áttérés biztosítása érdekében e csomag részeként elfogadásra kerül a **környezettudatos tervezéssel és az energiahatékonysági címkézéssel kapcsolatos, 2022–2024** közötti időszakra vonatkozó új munkaterv. Ez a munkaterv biztosítja, hogy az új ESPR-keret hatálybalépéséig folytatódhasson a környezettudatos tervezésről szóló hatályos irányelv szerinti munka, ami tovább csökkenti az energiafelhasználást és az energiafogyasztást befolyásoló termékek anyagfogyasztását. További azonosított termékek – például az alacsony hőmérsékletű sugárzók – több milliárd eurónyi csökkentett fogyasztói kiadást jelentő energiamegtakarítási potenciállal rendelkeznek. Fontos tudnivaló: az új munkaterv biztosítja, hogy a körforgásos jelleg szempontjait a jelenlegi jogi keret által megvalósítható mértékben egyre inkább figyelembe vegyék.

Ezzel párhuzamosan a Bizottság a javasolt ESPR keretében meg kívánja kezdeni az új termékekre és új paraméterekre vonatkozó tevékenységét. Célja, hogy haladéktalanul termékspecifikus intézkedéseket javasoljon, amint az új keret életbe lép. Annak

---

²⁴ COM(2021) 547 final.

²⁵ 2011/65/EU irányelv.

²⁶ Európai zöld megállapodás: a Bizottság véleményt kér az elektromos és elektronikus berendezésekben előforduló veszélyes anyagokra vonatkozó szabályok felülvizsgálatáról, https://ec.europa.eu/environment/news/european-green-deal-commission-seeks-views-reviewing-rules-hazardous-substances-electrical-and-2022-03-10_en

²⁷ Becslések szerint 2020-ban mintegy 3 milliárd, a környezettudatos tervezésre és/vagy az energiahatékonysági címkézésre vonatkozó intézkedések hatálya alá tartozó terméket értékesítettek az EU-ban. Ez mintegy 1,5 milliárd fényforrást, 880 millió elektronikai eszközt, 350 millió pneumatikus gumibroncsot és 240 millió egyéb terméket foglal magában.

biztosítására, hogy a megfelelő prioritásokat átlátható és inkluzív módon lehessen meghatározni, 2022 végéig nyilvános konzultációt fog indítani **a fenntartható termékek környezettudatos tervezésére vonatkozó első rendelet munkaterv keretében kiválasztandó termékkategóriákról**. A Bizottság előzetes értékelése megállapította, hogy az olyan termékkategóriák, mint a textiltermékek, bútorok, matracok, pneumatikus gumiabroncsok, mosó- és tisztítószeresek, festékek, kenőanyagok, valamint a vas, az acél és az alumínium, jelentős környezeti hatással bírnak és fejleszthetők, ezért feltüntethetők az első munkatervben.

A környezettudatos tervezésről szóló irányelv eddigi sikere **az összes kulcsfontosságú szereplő hozzájárulásának köszönhető – inkluzív, nyitott és átlátható módon járult hozzá a folyamathoz**. Az ESPR erre a közös alkotási megközelítésre fog építeni, a munkaterv elkészítésétől és a termékek rangsorolásától kezdve az összes új termékkövetelmény értékeléséig és kidolgozásáig. A **környezettudatos tervezéssel foglalkozó fórum** – a környezettudatos tervezésről szóló irányelv szerinti meglévő konzultációs fórumra építve²⁸ – továbbra is az érdekelt felek csoportjai közötti célzott eszmecsere platformja marad a folyamat valamennyi kulcsfontosságú szakaszában, és így az ipari, nemzeti szintű és végrehajtó hatóságokat is napirendre viszi. A termékkövetelmények kidolgozását és elfogadását konzultációs folyamatok és alapos hatásvizsgálatok előzik meg és támasztják alá.

Az új ESPR-szabályokat megalapozott módszertani megközelítésekre kell alapozni annak érdekében, hogy a termékek környezeti és éghajlati hatásait hatékonyan lehessen kezelni az ESPR-ben meghatározott kulcsfontosságú szempontokra vonatkozó követelmények révén. Tekintettel a jövőbeli keret potenciális termékválasztékára, alapvető fontosságú lesz a legmegfelelőbb módszerek kiválasztása és kiigazítása a szóban forgó terméktől vagy termékcsoporttól, valamint a megcélzott környezeti vagy körforgásos jellegtől függően. Ez a megközelítés a környezettudatos tervezésről szóló hatályos irányelv – amely további korszerűsítésen megy át – során szerzett tapasztalatokra, valamint adott esetben a termékek környezeti lábnyomának meghatározására szolgáló módszerre épít. **A Bizottság prioritásként új módszereket fog kidolgozni az ESPR hatálya alá tartozó további körforgásossági szempontok alátámasztására**, ideértve például a tartósságra, a javíthatóságra és az újrafeldolgozott tartalomra vonatkozó módszereket a Horizont Európa keretprogram által finanszírozott projektek kutatási eredményeinek figyelembevételével.

5. KÖRFORGÁSOS ÜZLETI MODELLEK

A fenntartható termékek normává tétele mellett egyre nagyobb mértékben kell beruháznunk a körforgásos üzleti modellekbe, és ösztönöznünk kell azok elterjedését. Ezek közé tartoznak a termék mint szolgáltatás modelljei, az egyenrangú felek közötti (ún. peer-to-peer) megosztás és a visszutas logisztika, a lekérhető gyártás, valamint az újrafelhasználási és javítási szolgáltatások, hogy csak néhányat említsünk. Erre az energia és az erőforrások iránti általános kereslet csökkentése, valamint a növekedés és az elsődleges erőforrás-felhasználás szétválasztása érdekében van szükség.

A körforgásos üzleti modellek célja, hogy értéket teremtsenek és rögzítsenek, miközben segítenek optimalizálni és korlátozni az erőforrás-felhasználást. Ez nemcsak a

---

²⁸ <https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/expert-groups/consult?do=groupDetail.groupDetail&groupID=3609>

termékspecifikus szabályozási követelményeket jelenti, hanem a körforgásos üzleti modellekre vonatkozó megfelelő piaci jelzéseket is, amelyek arra ösztönzik a gyártókat, hogy jobban megtervezzék a termékeket, hosszabbítsák meg a termékek élettartamát, és megőrizték értéküket a használat során és után. Például a termékek szolgáltatásként történő értékesítésével (amelyet a „fényt értékesítünk, és nem izzót” jól ismert példája illusztrál²⁹) a gazdasági logika eltolódása és a nyereség már nem függ az értékesített termékek mennyiségétől. Ehelyett nyereségessé válik annak biztosítása, hogy a szolgáltatásként nyújtott termékek tartósak és javíthatók legyenek, mivel a tulajdonjog továbbra is a vállalkozás kezében marad, és az új termékek megvásárlásának szükségessége üzleti költség.

Manapság továbbra is kihívást jelent a körforgásos üzleti modellek elindítása és bővítése. Az ESPR szerinti termékkövetelmények ösztönözni fogják az ilyen modellek elterjedését, mivel a körforgásos tevékenységek kidolgozása nagymértékben függ a termékek fizikai tervezési jellemzőitől és a megfelelő adatokhoz való hozzáféréstől. A digitális termékútlevelek és a digitálisan támogatott innováció intelligens használata is kulcsfontosságú tényezők a körforgásos üzleti modellek felé való elmozdulásban. A hatékonyabb terméktervezés és tájékoztatás azonban önmagában nem lesz elegendő az üzleti megközelítésekben jelentkező teljes eltolódáshoz. Egyértelműen szükség van a szűk keresztmetszetek azonosítására, a körforgásos üzleti modellek elterjedésének ösztönzésére, nyereségességük biztosítására, a fogyasztók számára egyre vonzóbbá tételükre, a bevált módszerek cseréjére, valamint az új és a meglévő vállalkozások számára a körforgásos üzleti modellekre való átálláshoz szükséges hatékony eszközök azonosítására.

E célból a Bizottság össze kívánja vonni a különböző érdekelt feleket az új **Európai Körforgásos Üzleti Platformba (European Circular Business Hub)**. A Platform támogatni fogja a körforgásos üzleti modellek, információcsatornák és szolgáltatások elterjedését, beleértve a figyelemfelkeltést, az együttműködést, a képzést és a bevált módszerek cseréjét. A meglévő uniós intézkedések nyomán gyűjtött szakértelemre és szolgáltatásokra fog építeni, nevezetesen a körforgásos gazdaság érdekelt feleinek európai platformjára³⁰, az Enterprise Europe Network fenntarthatósági tanácsadóira³¹ és az európai zöld technológiai klaszterek hálózatára³².

Emellett a Bizottság **iránymutatást készít a körforgásos üzleti modellek fellendítéséről**, hogy segítse a vállalkozásokat, a tagállamokat és a régiókat a cselekvésben. Ez magában foglalja a beruházások és a finanszírozás irányítására, valamint a helyi erőforrás-készletek és -áramlások optimalizálására vonatkozó iránymutatást a körforgásos érték és munkahelyek létrehozása céljából. A Bizottság arra vonatkozóan is kiad majd iránymutatást³³, hogyan kell támogatni a körforgásos gazdaság elterjedését és partnerségeit a szociális vállalkozások és más szereplők között, ideértve a főbb vállalkozásokat is.

---

²⁹ <https://ellenmacarthurfoundation.org/circular-examples/why-buy-light-bulbs-when-you-can-buy-light-signify>

³⁰ <https://circulareconomy.europa.eu/platform/>

³¹ <https://een.ec.europa.eu/>

³² <https://resourceefficient.eu/hu>

³³ A szociális gazdaság COM(2021) 778 cselekvési tervében bejelentettek szerint.

Ezenkívül a Bizottság az európai készségfejlesztési programon³⁴ keresztül támogatja a körforgásos gazdaság fejlesztéséhez nélkülözhetetlen készségekre irányuló beruházásokat. A készségekről szóló paktum³⁵ keretében a Bizottság nagyszabású partnerségeket hoz létre, amelyekben találkoznak az ipar képviselői, a szociális partnerek, valamint a szakoktatási és -képzési szolgáltatók³⁶.

6. A FOGYASZTÓK SZEREPÉNEK NÖVELESE ÉS VÉDELME

A legtöbb fogyasztó aktívan részt kíván venni a zöld átállásban³⁷. Az **ESPR támogatni fogja a fogyasztókat a zöld átállásban**. Gondoskodik arról, hogy a termékek megfeleljenek a környezeti teljesítményre vonatkozó minimumkövetelményeknek, továbbá hatékonyabb tájékoztatást, címkézést, továbbá a tartalék alkatrészekhez, a frissítésekhez és a javításokhoz jobb hozzáférést biztosít, miközben figyelembe veszi a megfizethetőséget, növeli a fogyasztók kényelmét, és jobb minőségű termékeket kínál a fogyasztók számára.

Ugyanakkor hatékonyabb tájékoztatást kell biztosítani az értékesítés helyén, és meg kell erősíteni a fogyasztók bizalmát azon kijelentések iránt, amelyeket a gyártók termékeik környezeti előnyeivel kapcsolatban saját kezdeményezésükre tesznek. A **fogyasztók zöld átállásra való felhatalmazásáról**³⁸ szóló javaslat lehetővé teszi a fogyasztók számára, hogy megalapozott vásárlási döntéseket hozzanak.

A javaslat célzott módosításokat vezet be a horizontális uniós fogyasztóvédelmi jogszabályokba³⁹ annak biztosítására, hogy a fogyasztók az értékesítés helyén tájékoztatást kapjanak a termék tartósságára vonatkozó kereskedelmi garanciáról, valamint a javítás szempontjából releváns információkról (ideértve a javíthatósági pontszámot is, amennyiben rendelkezésre áll). Egyúttal megtiltja a kereskedőknek, hogy a környezetbarát jellegre vonatkozó kijelentések bizonyos típusait megtévesztőnek tekintsék. Magában foglalja a környezetbarát jellegre vonatkozó nem tisztázott kijelentéseket (pl. „zöld”, „környezetbarát”, „jó a környezetnek”), amelyek nem kellően indokoltak, és a szabályokkal összhangban nem nyertek megfelelő igazolást. A javaslat továbbá betilt számos, a korai elavuláshoz kapcsolódó gyakorlatot, beleértve a tervezett elavulási gyakorlatokat is.

Emellett a Bizottság a **megbízhatóság, az összehasonlíthatóság és az ellenőrizhetőség fokozása érdekében konkrétabb szabályokat** javasol a környezetbarát jellegre vonatkozó kijelentések kapcsán a termék és a szervezet környezeti lábnyomának

---

³⁴ COM(2020) 274 final.

³⁵ [A készségekről szóló paktum – Foglalkoztatás, szociális ügyek és társadalmi befogadás – Európai Bizottság \(europa.eu\).](#)

³⁶ A készségekről szóló paktumot már létrehozták az olyan ipari ökoszisztémákban, mint az építőipar, a mikroelektronika, valamint a textil-, ruha-, bőr- és cipőipar.

³⁷ Az európaiak 94 %-a állítja, hogy a környezetvédelem személyesen fontos számukra, 68 %-uk pedig úgy véli, hogy saját fogyasztási szokásai káros hatást gyakorolnak a környezetre. [Az európaiak környezethez való hozzáállása – 2020. március – Eurobarométer felmérés \(europa.eu\).](#)

³⁸ COM(2022) 143 final.

³⁹ A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatról szóló 2005/29/EK irányelv és a fogyasztók jogairól szóló 2011/83/EU irányelv.

meghatározására szolgáló módszerekre⁴⁰ támaszkodva, és a **fogyasztási cikkek javításának („javításhoz való jog”)** ösztönzésére irányuló kezdeményezést dolgoz ki, amelynek elfogadására a tervek szerint 2022 őszén kerül sor. Ez a kezdeményezés kiegészíti az ESPR-t, és hozzájárul annak gyakorlati hatásaihoz, lehetőséget teremtve a fogyasztóknak arra, hogy vásárolt termékeiket hosszabb ideig használják a termékek javításához való jog biztosításával.

7. A FENNTARTHATÓ ÉS KÖRFORGÁSOS TERMÉKEKRE ÉS ÜZLETI MODELLEKRE VONATKOZÓ NAPIREND VEZETÉSE GLOBÁLIS SZINTEN

Az EU világszerte kiáll a fenntarthatóság mellett. A gyártók a termékek uniós forgalomba hozatalakor már megfelelnek a veszélyes anyagokra, a környezettudatos tervezésre és az energiahatékonysági címkézésre vonatkozó uniós szabályoknak. A fenntartható termékekre vonatkozó kezdeményezéscsomagban szereplő javaslatok hozzá fognak járulni az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendje végrehajtásának felgyorsításához. A környezeti szempontból fenntartható termékek piacának bővítésével az EU a globális értékláncok fenntarthatóságának megerősítésére törekszik, és hozzájárul a partnerországok pozitív változásaihoz, ami elősegíti az ENSZ több fenntartható fejlődési céljának elérését.

Az uniós fellépés azonban önmagában nem elegendő, és önmagában nem képes megvalósítani a környezeti fenntarthatóságra és a körforgásosságra való átállást, amelyre a világnak szüksége van. Együtt kell működnünk partnereinkkel, erősítve a nemzetközi együttműködést és világszerte előmozdítva törekvéseinket. Az EU fokozni fogja **együttműködését a nem uniós országokkal globális, regionális és kétoldalú szinten** a fenntarthatósági átállás támogatása és az új szabályoknak való megfelelés megkönnyítése érdekében, különösen az alacsony és közepes jövedelmű országok esetében. Az EU kétoldalúan együtt fog működni a nem uniós országokkal a kapacitásépítés, a fokozott párbeszéd, a technikai együttműködés, a vállalkozástámogató hálózatokhoz való hozzáférés, a körforgásos gazdaságba történő beruházások finanszírozáshoz való hozzáférése, valamint a lehetséges technikai akadályok azonosítására és a közös kezdeményezések előmozdítására irányuló bevált módszerek cseréje érdekében.

Globális szinten az EU folytatja a körforgásos gazdaságra vonatkozó program megvalósítását a többoldalú fórumokon a G7 és G20, valamint a körforgásos gazdaságra és az erőforrás-hatékonyságra irányuló globális szövetség keretében. A Bizottság támogatni fogja a **fenntartható fogyasztással és termeléssel foglalkozó globális fórum** létrehozását annak érdekében, hogy elősegítse az országok és az érdekelt felek közötti széles körű vitát az ENSZ Környezetvédelmi Közgyűlésének közelmúltbeli felhívásáról, amely szerint „a magánszektorral együttműködve tegyenek intézkedéseket a termékek tervezésének javítására, figyelembe véve az életciklus-értékeléseket, előnyben részesítve a termékek élettartamának meghosszabbítását, a javítást, az újrafelhasználást és a könnyebb újrafeldolgozást a körforgásos gazdaság összefüggésében, az erőforrás-hatékonyság eléréséhez való hozzájárulást célkeresztbe helyezve⁴¹”. Az EU továbbra is

---

⁴⁰ A Bizottság (EU) 2021/2279 ajánlása (2021. december 15.) a környezeti lábnyom meghatározására szolgáló módszereknek a termékek és a szervezetek életciklus-alapú környezeti teljesítményének mérésére és ismertetésére szolgáló alkalmazásáról (HL L 471., 2021.12.30., 1. o.).

⁴¹ Az UNEA-5 határozata a körforgásos gazdaság megerősítéséről, hozzájárulva a fenntartható fogyasztás és termelés megvalósításához, elfogadva: 2022. március 5-én, UNEP/EA5/L17/REV.1.

támogatni fogja az ENSZ-t és más, a fenntartható termelést és fogyasztást előmozdító globális és többoldalú kezdeményezéseket. Támogatni és segíteni fogja továbbá a Nemzetközi Erőforrás Testület által végzett munka eredményeinek terjesztését. Az EU együtt fog működni kereskedelmi partnereivel a Kereskedelmi Világszervezetben azáltal, hogy megosztja és megvitatja az arra vonatkozó bevált módszereket, hogy a nemzeti és a nemzetközi joggal összhangban miként növelhető a körforgásos jelleg a globális értékláncokban.

Végezetül, a **vállalati fenntarthatóság átvilágítására**⁴² vonatkozó közelmúltbeli bizottsági javaslat hozzá fog járulni a fenntartható üzleti modellek globális szintű ösztönzéséhez. A javaslat előmozdítja a vállalatok fenntarthatósági átállását az ipari ágazatokban azáltal, hogy előírja a vállalatok számára, hogy globális értékláncaikban foglalkozzanak a környezetre gyakorolt káros hatásokkal, és számoljanak el azokkal. A javasolt szabályok alapján a nagyvállalatoknak olyan tervvel kell rendelkezniük, amely biztosítja, hogy üzleti stratégiájuk összeegyeztethető legyen a globális felmelegedés 1,5 °C-ra való korlátozásának céljával a Párizsi Megállapodással összhangban.

8. KÖVETKEZTETÉS

A fenntartható termékekre vonatkozó kezdeményezések célja annak biztosítása, hogy 2030-ra az uniós fogyasztók rendelkezésére álló termékek jelentős részét tartós, energia- és erőforrás-hatékony, javítható, újrafeldolgozható és az újrafeldolgozott anyagokat előnyben részesítő módon alakítsák ki. A világ minden tájáról származó vállalatok képesek lesznek versenyezni anélkül, hogy alákínálnának a költségeket a társadalomra és a környezetre áthárító vállalkozásoknak. A fogyasztók majd azokhoz az információkhoz is hozzáférnek, amelyekre szükségük van ahhoz, hogy fenntarthatóbb döntéseket hozzanak, védettebbek lesznek a zöld átállás szempontjából káros gyakorlatokkal szemben, és a lehető leghosszabb ideig képesek lesznek fenntartani termékeik működését, miközben a vállalatok hozzáférhetnek azokhoz az adatokhoz, amelyekre termékeik és üzleti modelljeik környezeti fenntarthatóságának és körforgásos jellegének biztosítása érdekében szükségük van. Ezeket az intézkedéseket az európai polgárok kifejezetten ajánlják az Európa jövőjéről szóló konferencia keretében, amely erősebb körforgásos gazdaságpolitikát szorgalmaz, beleértve a tervezett elavulás leküzdését és a termékek újrafelhasználásának és javításának módjáról szóló tájékoztatást.

A mai kezdeményezéscsomag hatása fokozatosan érezhető lesz. Egyes intézkedések szabályait a hatálybalépéskor kell alkalmazni; más intézkedések életbe léptetése időt vesz igénybe a jogi keret és a kiváltott rendszerszintű változások jellege miatt. A fenntartható termékek környezettudatos tervezéséről szóló rendelet lehetővé teszi a termékszabályozás többszintű megközelítését – ez valódi változást hoz, és a folyamat idővel felgyorsul. Egy átfogó, ágazatokon átívelő keret létrehozásával és kulcsfontosságú lépések megtételével (például a munkatervek elfogadása) az általános irány és célkitűzések már kezdetben egyértelműek lesznek. Ez időt biztosít a vállalatoknak arra, hogy még a részletes termékszabályok meghatározása előtt megtegyék a szükséges szervezeti és rendszerszintű előkészületeket.

A csomagban szereplő javaslatok központi szerepet játszanak az európai zöld megállapodásban. Jelentős mértékben hozzá fognak járulni az Európai Unió környezetvédelmi és éghajlat-politikai célkitűzéseéhez, különösen a klímasemlegesség

---

⁴² COM(2022) 71 final.

2050-ig történő megvalósításához, az anyagfelhasználás körforgásos jellegének 2030-ig történő megkésztéséhez, valamint az ambiciózus uniós energiahatékonysági célok teljesítéséhez. Emellett hozzájárulnak a 2030-ig tartó digitális évtized, az új ipari stratégia és a szociális jogok európai pillérének megvalósítására vonatkozó cselekvési terv és az új európai Bauhaus célkitűzéseikhez, és részesülnek azokból.

A csomagban szereplő javaslatok jelentősen közelebb hozhatják az EU-t az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési céljainak eléréséhez, feltéve, hogy ambíciószintjük megmarad, és gyorsan és hatékonyan végrehajtják őket.

A Bizottság ezért felszólítja az Európai Parlamentet, a Tanácsot és az összes többi érdekelt felet, hogy támogassák e javaslatok megközelítését és törekvéseit, és törekedjenek azok gyors elfogadására és végrehajtására.